

www.teeh0.com/tklk

1/2016

Caenin kaupungin kumipyöräratikat

MJ-hobbymässän 2015

Kuvia Tapani Vuorion kotiradalta

TENDERI on Turun Kiskoliikennekerho ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy vähintään kerran vuodessa.

Sisältää

Vänkärin pukilta	3
Caenin kaupungin kumipyöräratikat	4
MJ-hobbymässän 2015	6
Kalustokuvia vanhoista vaunuista	8
Kuvia Tapani Vuorion kotiradalta	10
In memorian	11
Kevätkokoukskutsu 2016	12

TENDERIN 1/2016 toimittivat

Timo Heiskari
Olli Savela
Tapani Vuorio

Kansikuva: Savonlinnan entinen asema
11.8.2015, kuva: Olli Savela
Asemalaiturit ovat jo pahasti rappiolla, kumma kyllä kiskot - osin vääntyneinä – olivat vielä aseman kohdalla. Muutenhan ne ovat jo puretut. Asemarakennuksessa on nykyään käsityöläisten työ- ja myyntipisteitä sekä kahvila.

Turun Kiskoliikennekerho ry. Perustettu 5.9.1983

Hallitus 2016

Puheenjohtaja
Tapani Vuorio
Suovantie 32
20360 Turku
Puh. 040 820 9396

Varapuheenjohtaja
Jarkko Lehtonen
Maallikontie 36
20660 Littoinen
Puh. 050 339 3048

Jäsen
Timo Heiskari
Jouhikatu 2
20780 Kaarina
Puh. 040 568 4518

Jäsen
Esko Ampio
Iso-Heijoistentie 54-2
21530 Paimio
Puh. 040 552 9850

Jäsen
Ilmo Kajala
Lanatie 5 D 109
20540 Turku
Puh. 050 336 0454

Sihteeri
Mikko Niiranen
Uusikarrintie 114
32140 Ypäjä as
Puh. 040 513 7486

Yhdistyksen kerhohuonevastaavana toimii Pekka Rantala
Bergeninkatu 2 D 38, 20320 Turku
Puh. 0500 877 708

Hv1-555 Lohjan asemalla VR-150-juhlien aikaan, kuva Timo Heiskari

Vänkärin pukilta

Sähköä ilmassa:

Kirjoitushetkellä eletään tammikuuta ja tunnetusti viimeistään tässä vaiheessa talvi yllättää liikennevälineet. Lentoliikenne ei kärsi ollenkaan talven tulosta. Lentokoneet toimivat ympäristössä, jossa lämpötila laskee -60 asteeseen kesälläkin.

Kätellessä tai kaupassa asioidessa tulee ilmaista sähköhoitoa. Staattinen sähkö tuntuu, eikä siihen totu, vaikka kuinka paljon sitä saa. Auton sähkölaitteet mm. sekoavat. Huomasin sen henkilökohtaisesti ajaessani auto. Vakionopeuden säädin lakkasi toimimasta. Homma lähti toimimaan windowsista tutulla tavalla, käynnistämällä auto uudelleen. Rautateillä sähköä riittää, mutta se ei tunnu liikuttavan silti nykyistä kalustoa. Lunta ei ole, jolloin ajolangat ja vaihteet ovat pysyneet kunnossa eikä lumi pakkaannu teleihin. Ongelmaksi ovat muodostuneet paineilmalla toimivat jarrulaitteet, joiden toimivuus pakkaamalla on epävarmaa.

Rataverkon rakenne on sellainen, että yhden junavuoron ongelmat sotkevat koko junaliikenteen. Ainoastaan päärata on 2-raiteinen. Muilla osuuksilla kohtaamispaikkoja on vähennetty. Tällöin voi joutua perumaan kokonaisia junavuoroja, jotta aikataulut saadaan kiinni.

Junarunkojen sulattaminen ei onnistu joka asemalla. Ennen höyryä oli paljon, koska matkustajavaunut lämmitettiin höyryllä.

Talvinen kuva on Göteborgin lähiliikennejunasta. Kuva: Heli Heiskari.

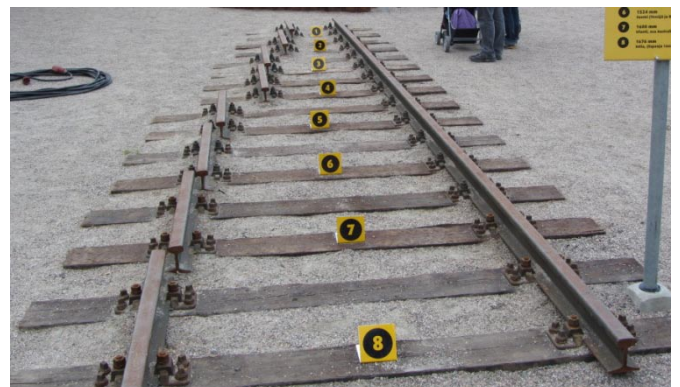
Kerhon taloustilanneesta:

Kerhon tilojen toiminnoissa jouduttiin tekemään vuonna 2016 uudelleen järjestelyitä. Entisestä kahvihuoneesta, joka toimi myös kirjastona ja Märklin- ja ratikkajäsenten ajo- huoneena. Kerhon vuokramenoja jouduttiin karsimaan, jotta alijäämästä selvittäisiin. Sopusuuntaa sijaa, sanonta toimi tässäkin asiassa. Kaikki toiminnot voitiin säilyttää. Ainoa menetys järjestelyissä ovat Porkkanan penkit. Ne jouduttiin tilan puutteen vuoksi luovuttamaan Haapamäelle. Säästöjä joudutaan tekemään vieläkin, jotta menot ja tulot kohtaavat. Menoja ei voida karsia loputtomiin, joten uusia tulolähteitä täytyy kehittää. Osallistuminen tuleville Pienoisjunatreffeille ja Pienoisrautatiepäiville kerhoradan kanssa täytyy jättää tänä vuonna. Radan kuljettaminen on osoittautunut myös hankalaksi asiaksi.

Tenderin julkaisemiskustannusten vähentämiseksi, lehti painetaan mustavalkoisena. Tenderi on kuitenkin nähtävissä värillisenä yhdistyksen kerhosivuilla: <http://teeh0.com/tklk/>. Jottei olisi pelkkää kurjuutta kerrottava, yksi asia on ratkennut positiivisesti: kerhoveturille saatiin uusi sijoituspaikka vanhan paikan läheisyydestä. Nyt veturi näkyy Ratapihanka- dulle asti.

Lopuksi toivotan kaikille lukioille hyvää alkunutta vuotta 2016 ja juokaa maitoa, jotta ei käy samoin kuin oheiselle legendalle ja rauha hänen sielulleen:

<https://www.youtube.com/watch?v=GxmqAkNQP8c>

Eri raideleveyksiä havainnollistettuna Hyvinkään rautatiemuseolla, leveydet 600 – 1676 mm perspektiivin vielä lisätessä leveyseroa.

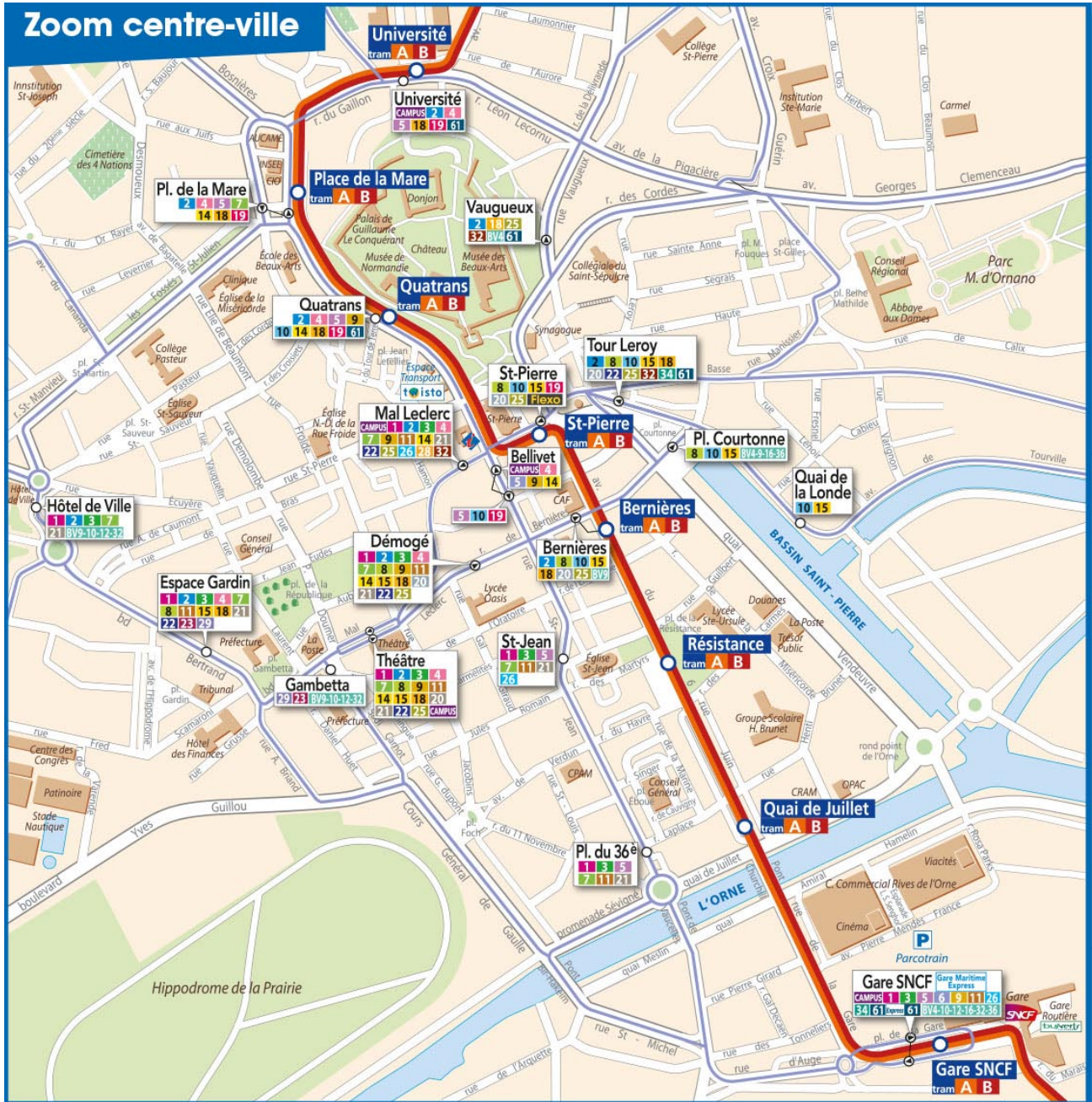
Caenin kaupungin kumipyöräratikat

Kyseinen paikka sijaitsee Normandiassa Ranskassa. En ole aivan varma onko kysymyksessä johdinauto vai raitiovaunu. Puhtaasti se ole kumpikaan, mutta on mielenkiintoinen niiden risteytys. Virroitus tapahtuu yhdellä ajojohtimella, kuten ratikoissa. Kiskoja on vain yksi, jota käytetään virroituksen toisena napana ja laitteen ohjaamiseen. Yhdistelmän koko paino on kumipyörillä. Koska kattovirroitin on keskimmaisessä vaunussa, niin joka vaunussa lienee moottori. Vaunun ajoura on karhennettua asfalttia. Ratikoiden tapaan niissä on kello eikä äänitorvi.

Yhdistelmää ohjataan vain toisesta päästä, kuten johdinautoa. Tästä laitteesta voisi käyttää nimitystä kiskobussi varsinaisessa merkityksessä. Alla olevassa kartassa näkyy, miten reitti kulkee keskustassa. Kuvassa olevat kiskobussit ovat kuvatut St-Pierre-pysäkillä.

Liikennöinnistä vastaa Twisto: <https://twisto.fr/>. Linjoja on vain kaksi A ja B sekä ratikoita 24 kpl. Liikkuminen on melko äänetöntä, koska alla on kumipyörät. Täten ratikoille tyypillistä kolinaa ei kuulu. Tämä vähentää selvästi kaupungin melusaastetta. En tiedä onko näitä käytössä missään muualla. Yritin tutkia valmistajan sivuilta, mutta referenssiluettelossa ei ollut mainintaa näistä. Valmistaja käyttää nimitystä Translohr-tramway.

<http://www.alstom.com/products-services/product-catalogue/rail-systems/trains/products/translohr-tramway-on-tyres/>.

Infrastruktuurin kannalta tämä systeemi helpompi toteuttaa. Valmistajan mukaan tällä systeemillä olevia ratikoita olisi 8 kaupungissa. Systeemistä löytyy melko hyvin tietoa myös wikipediasta:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Translohr>.

MJ-hobbymässan 2015 Tukholma Älvsjö

Kerhon järjestämä messumatka suuntautui 31.10.2015 Tukholman messukeskukseen, jossa järjestettiin vuotuinen pienoisrautatie ja malliaiheinen tapahtuma. Järjestäjinä toimivat MJ-Hobby Exper-ten ja Jeco Ab. Näyttelyssä oli kävijöitä yli 10000 kahden päivän aikana. Ovien avautumista odotettiin jo ennen suuri joukko ennen klo 10:tä, jolloin ovet avautuivat. Me olimme tietysti jo siellä hyvissä ajoin johtuen laivojen aikatauluista. Näyttelytapahtumalla on omat nettisivut osoitteessa: <http://www.mjhobbymassan.se/>. Naamakirjasta tapahtumatieta löytyy osoitteesta: www.facebook.com/mjhobbymassan. Näyttelyssä oli tietysti paljon katsottavaa ja myös ostettavaa meille suomalaisille. Itselleni mielenkiintoinen Kalmar MJ:n tuottamat talojen rakennussarjat. Sieltä löytyi hyvinkin suomalainen ns. ruotsalaistalo, joita on paljon Turussa ja Helsingissä. Kerholla on omat nettisivut, joiden kautta voi tilata ko. rakennussarjoja. Sivut löytyvät nettiosoitteesta: <http://kmjk.se/>.

Näitä taloja on Turussa ainakin Kupittaankadulla. Tätä talomallia rakennettiin paljon Ruotsissa sodan jälkeen. Suomessa ne tunnetaan ns. ruotsalaistaloina. Ruotsi lahjoitti niitä Suomelle jälleenrakennukseen asunto-ongelmien helpottamiseksi. Rakennussarjasta saa rakennettua useita versioita. Tilatessa voi valita valmiiksi sopiva. Malliin saa myös autotalissa varustetun kellarikerroksen. Sarjat ovat toteutetut laserleikkaamalla pääosin pahvista.

Ruotsissa harrastuksen aloittamista helpottaa runsas oman maan kaluston tarjonta kaupallisilla valmistajilla. Samoin löytyy paljon ruotsalaiskalustoa valmistavia yrityksiä kuten Jeco: <http://www.jeco.se/>.

Toinen kiinnostava aihealue H0e-harrastus. Smalspåret-yhdistyksellä oli oma osasto. Esillä oli rakennettua kalustoa ja pari H0e-rataa:

Kuvan radalla on Montania-veturi, joka rakennettu alla olevasta sarjasta. Tätä veturia on ollut käytössä myös Suomessa teollisuus- tai sahaympäristössä. Enemmän tästä mallista ja kaperaraide tarvikkeista löytyy osoitteesta: <http://www.nigellawton009.com/VeeTipper.html>

Nigel Lawton 009 9mm gauge
OO9 O&K RL1c 'Montania' Locomotive Kit

Complete kit including motor, gears, wheels, pickups, wire, loco body and chassis comprising whitemetal & resin castings & etched brass & nickel-silver parts. Requires standard solder and superglue/quick-setting epoxy. (Driver not included)

NOTE Supplied with 6V motor and dropper resistor for use on 12V dc systems.

<http://www.nigellawton009.com>

With Cab

Kapearaidekalustolla saa rakennettua pieniä ratakokonaisuuksia, jotka mahtuvat joka kotiin. Pienellä radalla voi keskittyä paremmin yksityiskohtiin, jolloin niistä tulee näyttäviä dioraamoja. osastolta löytyy myös tämän valmistajan kalustoa: <http://homepage1.nifty.com/tfw/index-e.html>

Kalustokuvia vanhoista vaunuista

Gob 199385 ilmavoimien tunnuksilla, kuvattu Lohjan asemalla 11.8.2012, Timo Heiskari

Silk 14702 Lohjan Kalkkitehdas Oy:n tunnuksin, kuvattu Nummelan asemalla 11.8.2012, Timo Heiskari

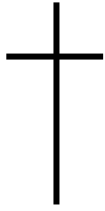
Hdk 99713 Lohjan asemalla 11.8.2012, kuvannut Timo Heiskari

Ggk 33841 Lohjan asemalla 11.8.2012, kuva Timo Heiskarin

Kuvia Tapani Vuorion kotiradalta

KARI PAANANEN IN MEMORIAM

Syntynyt 8.2.1950
Kuollut 21.1.2015

Pitkäaikainen yhdistyksemme sihteeri Kari Paananen sai kutsun ikuisille rautatieharrastusmaille vaikean sairauden murtamana. Kari oli syntynyt risteysasemana tunnetulla Riihimäellä, kuten rautatieharrastajalle hyvin sopivaa onkin. Tuntumaa rautateihin Kari sai asuessaan Hikiällä radan varressa. Sitten Kari opiskeli Riihimäen kauppaopistossa ja luonnollisestikin opiskeluajan matkat Oitti-Riihimäki-Oitti sujuivat junalla. Samoin Karin ja hänen puolisonsa Kerstinin asuessa Hangossa 1975-76 tarvittavat junamatkat tehtiin ehdottomasti junalla. Sitten oli edessä muutto Siuntioon, jossa hän alkoi kuvata rautateitä.

Vuonna 1981 oli vuorossa muutto Turkuun, ja koska luonto ei ollut Turussa niin lähellä kuin Siuntiossa, Kari alkoi kuvata rautateitä enemmän. Turussa Kari oli mukana Turun Kiskoliikennekerhossa heti yhdistyksemme perustamisesta saakka ja hän kuului käytännössä koko ajan yhdistyksemme aktiivijäseniin. Vuonna 1986 Karin ja perheen kotipaikaksi tuli Piikkiö. Piikkiön asuntoon Kari rakensi myös oman pienoisorautatien. Kaiken kaikkiaan Kari harrasti rautateitä hyvin kokonaisvaltaisesti. Hän valokuvasi rautatieaiheita, keräsi rautatieaiheisia postikortteja ja postimerkkejä, rautatieaiheisia tarvikkeita ja kirjoja. Karille oli helppoa ostaa merkkipäivänä lahjoja, kun tiesi Karin kiinnostuksen kohteet. Siuntion, Turun ja Piikkiön aikoina Kari interreilasi paljon ja myös Pohjoismaat tuli nähdäksi junamatkoilla. Kiinnostuksen kohteet eivät olleet aina saavutettavissa helposti junalla, joten perhe hankki auton ja Kari saattoikin sen avulla osallistua helpommin erilaisiin rautatieharrastustapahtumiin Suomessa ja Ruotsissa.

Karin ja Kerstinin ansiosta yhdistys sai ensimmäisen varsinaisen kerhotilansa Turun ruotsalaisen seurakunnan (Åbo svenska församling) tiloista. Kari otti myös tehtäväkseen hoitaa yhdistyksemme kotisivut internetissä.

Turun Kiskoliikennekerholaiset jäävät kaipaamaan yhdistyksen pitkäaikaista sihteeriä. Niin ikään häntä jäivät kaipaamaan vaimo ja tytär. Mainittakoon, että tämä muistikirjoitus on laadittu Karin muistoa hienolla tavalla kunnoittaen junamatkalla Helsingistä Turkuun, joten Karille tutut Siuntion maisemat lipuivat ikkunassa ohitse tätä kirjoitettaessa ja oli mahdollista elää hetki aitoa rautatieharrastuksen yhteenkuuluvuutta tämän junamatkan aikana.

Lepää rauhassa!

Harrastuskaverisi

Mika Rantala
Olli Savela

ja koko Turun Kiskoliikennekerhon jäsenistö

Kutsu TKLK ry:n sääntömääräiseen kevätkokoukseen 2016

Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään Turussa Pansion satamassa, os. Pansiontie 48-52, rakennus 5255 , **keskiviikkona 23.3.2016 alkaen klo 18.00**. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 12 §:n määräämät asiat. Kahvitarjoilua.

Tervetuloa!

TKLK ry:n hallituksen puolesta

Tapani Vuorio
puheenjohtaja

Mikko Niiranen
sihteeri

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous.
2. Kokouksen järjestäytyminen
 - 2.1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja.
 - 2.2. Valitaan kokouksen sihteeri.
 - 2.3. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa.
3. Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
5. Esitetään vuoden 2015 toimintakertomus.
6. Esitetään vuoden 2015 tilinpäätös ja päätetään sen vahvistamisesta.
7. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä yhdistyksen hallitukselle.
8. Päätetään kokous.

Ammusten kuljetusvaunu saksalaisessa tykistötukikohdassa, joka toimii nykyään museona Musée Batterie de Crisbecq Normandiassa. Ammusten kääntölaite puuttuu vaunusta.